

Műszaki leírás
„Tanulmány készítése a budapesti személygépjárműhasználatból eredő kibocsátásra vonatkozóan” tárgyú beszerzési eljáráshoz

1. A beszerzés előzménye:

A főváros levegőminősége európai szinten átlagosnak mondható, azonban a NO_x kibocsátás csökkenése nem halad kellő mértékben, illetve a levegőben kimutatható aeroszolszennyezettség (PM_{2,5}/PM₁₀) is sok egészségügyi problémát okoz. Ezen kibocsátások oka többek között közlekedési eredetű. (lásd Budapest Környezeti Állapotértékelése).

A Budapesten regisztrált személygépjárművek száma enyhén csökken (míg az agglomerációban folyamatosan nő). Budapesten a 2021-es nyilvántartás alapján több mint 688 ezer személygépjármű van regisztrálva. Az állomány előregedett, átlagéletkoruk meghaladja a 12 évet. A budapesti személygépjármű állomány közel 30%-a Euro III vagy annál alacsonyabb környezetvédelmi osztályba sorolható.

A Fővárosi Önkormányzat kikérdezéssel adatgyűjtés során felméri a jármű környezetvédelmi besorolása alapján differenciált célforgalmi utazási szokásokat.

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy a meglévő adatbázisok információit és az adatfelvétel során kapott adatok **szakmai értékelését** végeztesse el a gépjárműhasználat és levegőszennyezettség vonatkozásában, és a fentiekből kiindulva ajánlásokat kérjen a helyzet javítása érdekében.

2. A beszerzés tárgya:

Nyertes Ajánlattevő (Vállalkozó) feladata Budapest Főváros Önkormányzata részére Tanulmány készítése a Budapesten keletkező közlekedési eredetű kibocsátásokról, valamint ajánlások megfogalmazása annak szennyezése csökkentésére. A Fővárosi Önkormányzat folyamatban lévő közlekedéspolitikai tervei és stratégiái egyeztetése és a közlekedési eredetű légszennyező anyagok kibocsátásának csökkentése érdekében társadalmi egyeztetést indított 2021. végén. Az egyeztetés részét képezi egy ún. közösségi gyűlés megtartása, melyen a Főváros a lehetséges csökkentési intézkedésekről és azok hatásairól kíván egyeztetni. A Fővárosi Önkormányzat a közösségi gyűlésre történő belső felkészülés támogatása céljából jelen eljárásban egy háttér tanulmány elkészítését tervezi megrendelni.

A tanulmány készítése során Nyertes Ajánlattevő (Vállalkozó) feladata a Budapest Főváros Önkormányzata által **átadott adatbázisok** – illetve vállalkozó szakmai tapasztalata és amennyiben szükséges, hazai vagy nemzetközi szakirodalom – **alapján a kapott adatok részletes elemzése**.

Továbbá feladata, hogy a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátás és a gépjármű használati minták, forgalmi szokások és egyéb közlekedésszakmai és városszerkezeti jellemzők közötti összefüggésekre világítson rá. Az elemzés során elsősorban statisztikai módszerek alkalmazását várjuk, azonban más, tudományosan megalapozott módszer is alkalmazható.

Az elemzés eredményeire alapozva vállalkozó magas szintű („nem részletes modellezésen alapuló”) ajánlásokat fogalmaz meg a légszennyező anyagok csökkentését szolgáló beavatkozásokra, intézkedésekre, további vizsgálatokra vonatkozóan. Az ajánlások során részletes hatásvizsgálat nélkül kitér az egyes javaslatok kockázataira (jogi, pénzügyi, társadalmi) és korlátaira.

3. Előzetesen rendelkezésre álló információk

- Az ITM éves bontásban (2019, 2020 és 2021 évekre), Budapest esetében irányítószám szerint, az agglomerációban pedig települési szinten gyűjti a **regisztrált járművek** adatait. Az ITM adatbázisa jármű **kategória és környezetvédelmi osztály (KVOS) szerint** alábontott adatokat tartalmaz. (Az adatbázis csak a regisztrált járművek számát tartalmazza (településenként és KVOS alapján.) Az adatgyűjtés és a háttér tanulmány fókuszát adó M1 - személygépkocsi és M1G - személygépkocsi,

terepjáró kategória vonatkozásában az irányítószám aggregálása megtörtént, így a kerületi összesített adatokat is átadja megrendelő vállalkozó részére.

- A Fővárosi Önkormányzat 2022 nyarán 2000 fős reprezentatív adatgyűjtést végeztet a budapesti személygépjármű tulajdonosok járműveire és használatukra vonatkozóan. Az adatgyűjtés kizárólag a Budapesten regisztrált M1 – személygépkocsi és M1G – személygépkocsi, terepjáró kategóriában szereplő járműveket vizsgálja. Az adatgyűjtés csak a gépjárműhasználati szokásokra fog irányulni, Budapestre, illetve a belvárosi, budai kerületek, illetve a pesti kerületekre lesz reprezentatív. Az adatfelvétel a személygépjármű használati szokások (utazási hossz, időtartam, cél stb.) és a használt személygépjárművek műszaki adatait, környezetvédelmi besorolását (elsődlegesen a személygépjármű forgalmi engedélyének adatai alapján, vagy a gépjármű típusa, illetve hengerűrtartalma alapján) vizsgálja.
- Megrendelő a Budapesti Közlekedési Központ (BKK) Egységes Forgalmi Modelljéből származó adatokat is Vállalkozó rendelkezésére bocsátja (egy útszakaszon, egy jellemző átlagos napon közlekedő járművek száma, beleértve az agglomerációból érkezőket is). Az EFM-ből lekérhető legfrissebb adatok 2019-es évi értékek.

Vállalkozó ezen felül minden egyéb mértékadó és megbízható forrásból származó adatbázist és publikációt felhasználhat az elemzéshez, amelyet fel szükséges tüntetni a dokumentum irodalomjegyzékében.

4. Részletes feladatok:

4.1. Az adatok elemzése

A kikérdezéses **adatgyűjtés** – a közvéleménykutató cégtől származó – statisztikailag feldolgozott (egyszerű diagramok, térképes ábra) **és nyers adatait valamint a többi, vállalkozó által használt adatot és szakirodalmat felhasználva elemezze és vonjon le következtetéseket a fővárosi gépjárműforgalomról és az ebből eredő kibocsátásokról** (amelyek a rendelkezésre álló, vállalkozó részére megrendelő által átadott adatokból javasolt származtatni), **a fővárosiak közlekedési szokásairól, attitűdjeiről, látható trendekről és mintázatokról**. A megállapításokat részletes szöveges elemzés formájában mutassa be és térképek és diagramok segítségével szemléltesse.

4.2. Ajánlások megfogalmazása

Az adatelemzés következtetéseinek figyelembevételével a **vállalkozó tegyen ajánlásokat a szükséges intézkedésekre, beavatkozásokra, alkalmazott eszközökre** (pl.: forgalomcsillapítás, parkolási rendszer, általános behajtási korlátozás, LEZ, ULEZ stb.) **és további vizsgálatokra**. Az ajánlásokhoz szükséges az elemzésen alapuló alátámasztást kapcsolni, illetve azonosítani az egyes javaslatok kockázatait (jogi, pénzügyi, társadalmi) és korlátait. Vállalkozó állítson össze egy szakpolitikai koncepciótervet, mely a későbbiekben megvalósíthatósági tanulmányok alapját képezheti.

5. Kapott eredmény további felhasználása:

A Fővárosi Önkormányzat jövőbeli célja, hogy a károsanyag kibocsátás csökkentése érdekében intézkedéseket dolgozzon ki a közlekedési eredetű emisszió csökkentése érdekében. **Jelen tanulmány szakmai háttéranyagként fog szolgálni a tervezett és folyamatban lévő egyeztetésekhez, illetve a későbbi részletes vizsgálatokhoz, esetleges modellezési feladatokhoz.**

6. Leszállítandó munkarészek formai követelménye:

A 4. pontban leírt részfeladatokat Vállalkozónak egy tanulmányban (minimum 20, maximum 100 oldal), Word és pdf kiterjesztésben, valamint egy vezetői összefoglaló (maximum 10 oldal terjedelemben) formájában kell Megrendelő részére leszállítani. A leszállítandók magyar nyelven készülnek.

Vállalkozó legalább kettő, de legfeljebb négy alkalommal köteles konzultálni Ajánlatkérővel a teljesítés során (legalább a feladat indításánál és a draft tanulmány leszállításánál).